

อัตมโนทัศน์ของเด็ก และเยาวชนที่กระทำผิด¹

ดวงกมล สึงสกุลชัย²

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนถือเป็นปัญหาสำคัญที่หลายฝ่ายให้การตระหนักถึงและเร่งป้องกันแก้ไข โดยการให้ความสำคัญกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งมีการพัฒนารูปแบบและวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ เนื่องด้วยการตระหนักถึงความเยาว์วัย การขาดวุฒิภาวะ และประสบการณ์ของเด็กและเยาวชน วิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนจึงคำนึงถึงการพัฒนา แก้ไขฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมไปในทิศทางที่เหมาะสม รวมถึงการเสริมความสำคัญของการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก เยาวชน และครอบครัว จึงมีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ขึ้น ซึ่งมีการกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนกระทำผิดใน 4 วิธีการหลัก คือ

1) วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งทั้งวิธีการที่ไม่ตัดอิสระภาพ เช่น การว่ากล่าวตักเตือน การมอบตัวเด็กให้แก่บิดามารดา โดยทางอัยการคดีให้บิดามารดาจะยังมีให้เด็กและเยาวชนนั้นก่อเหตุร้าย สำหรับวิธีการตัดอิสระภาพ เช่น การส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังโรงเรือนหรือสถานฝึกและอบรม

2) การลงโทษทางอาญา โดยปกติศาลเยาวชนและครอบครัวมักจะเปลี่ยนโทษจำคุกหรือปรับเป็นวิธีการสำหรับเด็ก

3) การคุมประพฤติ เป็นวิธีการแก้ไขผู้กระทำผิดด้วยการปล่อยตัวไปและให้คำปรึกษาไว้ว่าจะประพฤติดีและเป็นไปตามเงื่อนไขที่ศาลวางไว้ โดยอยู่ภายใต้การดูแลแนะนำของพนักงานคุมประพฤติ

¹ ศึกษารายงานจากวิทยานิพนธ์ชื่อ - อัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด - ของนายปริญญาวิช สาระประไพวารานุกุลธรรมภักดิ์ สำนักนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- สำนักนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- วิทยาลัยการศึกษาด้านกฎหมาย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

4) การฝึกอบรม เป็นวิธีจำกัดอิสรภาพของเด็กและเยาวชน ซึ่งภายในศูนย์ฝึกและอบรมจะมีการฝึกอบรมความรู้ ทักษะแขนงวิชาต่างๆ รวมถึงการฝึกอบรมทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่เหมาะสม

แม้ว่าจะมีการพัฒนาแนวทางในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน แต่ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนยังคงเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศพบว่ามีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนทั้งสิ้น 33,308 คน ในขณะที่

ปี พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549 มีจำนวน 36,080 คน และ 48,218 คน ตามลำดับ โดยในปี พ.ศ. 2549 เพิ่มสูงขึ้นจากปีก่อนถึง 12,138 คน หรือก็คือเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 33 สำหรับปีพ.ศ. 2550 มีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีทั้งสิ้น 51,128 คน เมื่อพิจารณาถึงฐานความผิดจะพบว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง รวมถึงความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 - 2550

จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ
ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550

ฐานความผิด	ปี พ.ศ.					
	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	7,949	8,886	10,496	10,733	14,314	14,764
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	3,054	4,843	5,969	6,112	8,284	7,784
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	1,479	1,735	2,416	2,608	3,652	2,154
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง	681	1,016	1,149	1,271	1,731	3,247
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	16,723	5,897	5,310	6,542	8,803	10,279
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ และวัตถุระเบิด	1,380	1,957	2,031	2,404	3,414	3,650
ความผิดอื่น ๆ	4,019	5,581	5,937	6,338	8,020	9,250
รวม	35,285	29,915	33,308	36,080	48,218	51,128

ที่มา : กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

ด้วยเหตุนี้การศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการนำมาปรับใช้เพื่อบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงงานวิจัยและผลการศึกษาต่างๆ จะพบว่ามิได้มีสาเหตุใดเพียงสาเหตุเดียวที่จะสามารถอธิบายถึงพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำสาเหตุและปัจจัยต่างๆ มาใช้ในการอธิบายการกระทำผิดทั้งในทางชีววิทยา จิตวิทยา และสังคมวิทยา โดยสาเหตุส่วนใหญ่ที่ถูกนำมาอธิบายคือ การคบเพื่อน สัมพันธภาพในครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัย ตลอดจนความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งนอกจากปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวถึงแล้ว ยังมีปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การพิจารณาถึงอัตมโนทัศน์หรือความคิดเห็นที่เด็กและเยาวชนมีต่อตนเอง

อัตมโนทัศน์ (Self-concept) คือ การรับรู้เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ ความสามารถ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างตน ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมทั้งด้านดีและไม่ดีที่บุคคลมีต่อตนเอง อัตมโนทัศน์นี้สามารถพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปได้ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และสภาพแวดล้อมทางสังคม ตามความหมายของอัตมโนทัศน์ข้างต้นนี้ อัตมโนทัศน์จึงเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีความสำคัญในการอธิบายพฤติกรรมของบุคคล การที่บุคคลมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างไรนั้น ความรู้สึกเหล่านี้จะส่งผลต่อการกระทำและการแสดงออก ดังที่ Combs and Snygg (1959, p. 171) กล่าวว่าไว้ว่าสิ่งที่บุคคลคิดและพฤติกรรมของแต่ละบุคคลนั้น ถูกกำหนดโดยแนวความคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาในแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จึงขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นรับรู้เกี่ยวกับ

ตนเองอย่างไร การรับรู้เกี่ยวกับตนเองจึงมีอิทธิพลอย่างมากในการกำหนดพฤติกรรม ด้วยเหตุนี้ อัตมโนทัศน์จึงถูกหยิบยกขึ้นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการกระทำผิดของบุคคล จากการศึกษาพบความแตกต่างระหว่างอัตมโนทัศน์ของบุคคลที่กระทำผิดและบุคคลทั่วไป ไป ดังเช่น Moon (อ้างถึงใน วราวุธ หิรัญศิริ, 2548, น. 2) ศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของเยาวชนที่กระทำความผิดและเยาวชนทั่วไป พบว่าเยาวชนที่กระทำความผิดมีอัตมโนทัศน์ต่ำกว่าเยาวชนทั่วไปในทุกด้าน เช่นเดียวกับ Welzeins (อ้างถึงใน วราวุธ หิรัญศิริ, 2548, น. 3) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า อัตมโนทัศน์และพฤติกรรมการกระทำผิดของบุคคลมีสัมพันธ์กันในทางลบ กล่าวคือ บุคคลที่มีระดับอัตมโนทัศน์สูงหรือการมองตนเองในแง่บวก จะมีพฤติกรรมการกระทำผิดต่ำ ในทางกลับกันบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ในระดับต่ำ จะมีแนวโน้มของพฤติกรรมการกระทำผิดสูง

อัตมโนทัศน์เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกระทำผิดของบุคคลดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและน่าหาคำตอบว่าอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร อัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีใน ความควบคุมดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความแตกต่างจากอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการแก้ไขฟื้นฟูและอยู่ในระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยหรือไม่ อย่างไร โดยการใช้แบบทดสอบอัตมโนทัศน์เป็นเครื่องมือในการศึกษา ตลอดจนการหาคำตอบเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดอัตมโนทัศน์เหล่านี้ ซึ่งผลที่ได้รับจากการศึกษาจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและ

เยาวชนได้เข้าใจความรู้สึกและการมองเห็นตนเองของเด็ก และเยาวชนเหล่านี้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถที่จะนำไปปรับใช้กับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในจิตใจและการปรับเปลี่ยนความรู้สึกและการมองเห็นในทิศทางที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นผลดีทั้งต่อตัวเด็กและเยาวชนที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้ และยังเป็นสิ่งช่วยลดปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่เป็นปัญหาสำคัญในขณะนี้อีกด้วย

■ การศึกษาอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

การศึกษาอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน รวมถึงเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและการสำรวจภาคสนาม ซึ่งมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจ จำนวน 235 คน และเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมฯ จำนวน 100 คน รวมถึงการ

สัมภาษณ์เป็นรายบุคคลเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ จากเด็กและเยาวชนที่ใช้ในการศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

■ การเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีความรู้สึกต่อตนเองในทางบวกหรือมีอัตมโนทัศน์ที่สูงกว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจฯ สอดคล้องกับการศึกษาเชิงคุณภาพที่พบว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมฯ คิดว่าเมื่อตนเองเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ตนเองดีขึ้นกว่าเดิม มีความรับผิดชอบมากขึ้น ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และทำตามระเบียบต่อนี้รู้สึกดีใจที่จะได้ออกไปแล้ว คิดว่าจะไปทำงานหรือไปเรียนต่อ และจะไม่กระทำผิดอีกแล้ว

ความรู้สึกต่อตนเองที่เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นนี้ เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมนั้นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการเสริมสร้างพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยการจัดอบรมให้ความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ ตลอดจนการอบรมกลุ่มเกลาจิตใจให้กลับตนเป็นพลเมืองดี และการจัดนันทนาการเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต (ธนวรรณ อัครพาณิชย์, 2550, น. 50) การได้เรียนรู้และทำกิจกรรมต่างๆ และการได้รับคำปรึกษาที่ถูกต้องเหมาะสมจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ ล้วนแต่ส่งผลต่อความคิด

ความรู้สึกที่เด็กและเยาวชนมีต่อตนเอง ดังที่ สุชา จันทน์เอม (2536, น. 82) กล่าวว่า การจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมให้เด็กจะทำให้เด็กอยู่สภาพแวดล้อมที่มีทัศนคติที่ดี และทำให้เด็กสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงทัศนคติบางอย่างได้

■ **ปัจจัยทางครอบครัวและสังคมที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของเด็กรับรองเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด**

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดพบว่า การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวสัมพันธ์ภาพในครอบครัว สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และปัจจัยทางครอบครัวและสังคมในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจฯ ในทุกด้าน โดยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสภาพครอบครัวและสังคมที่ดีจะมีอัตมโนทัศน์ทุกด้านอยู่ในระดับสูง หรืออาจกล่าวได้ว่าเด็กและเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างเหมาะสม สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกันและมีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนการที่เด็กและเยาวชนอยู่ในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการในด้านต่างๆ ล้วนแต่ส่งผลให้พวกเขา มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและมองตนเองในแง่บวก

สำหรับเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมฯ พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัว สภาพแวดล้อมในโรงเรียน การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน และปัจจัยด้านครอบครัวและสังคมในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์

ในแต่ละด้านมากที่สุด โดยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสภาพครอบครัวและสังคมที่ดีจะมีอัตมโนทัศน์ในด้านต่างๆ ระดับสูง หรืออาจกล่าวได้ว่าเด็กและเยาวชนที่มีความรักความอบอุ่นในครอบครัว และอยู่ในโรงเรียนที่อบรมสั่งสอนทั้งวิชาการ และคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนที่เหมาะสม จะช่วยให้เด็กและเยาวชนรับรู้ว่าคุณค่า มองตนเองในแง่ดี ทำให้บุคลิกภาพและพฤติกรรมมีความสอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคม

■ **ปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ ของสถานพินิจฯ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน และปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของเด็กรับรองเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด**

สำหรับ ปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่าการบังคับใช้กฎระเบียบ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูเบื้องต้น และปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ ในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนในทุกด้าน โดยเด็กและเยาวชนที่เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ มีความเหมาะสมนั้น จะมีอัตมโนทัศน์ทุกด้านในระดับสูง กล่าวคือ หากกฎระเบียบที่มีอยู่ภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ สอดคล้องกับช่วงวัยของเด็กและเยาวชน และสามารถชี้แจง

ให้เด็กและเยาวชนเข้าใจถึงเหตุผลในการปฏิบัติ ตามกฎระเบียบดังกล่าว รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นกันเอง ให้คำแนะนำปรึกษา และมีรูปแบบกิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูเบื้องต้นที่เหมาะสม จะช่วยให้เด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวน หรือพิจารณาคดี มีความคิดความรู้สึกต่อตนเอง ที่ดีขึ้น ไม่เป็นการตีตราหรือตอกย้ำการกระทำผิด ของเด็กและเยาวชน ซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชน สามารถพัฒนาตนเองและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มี คุณภาพ

ส่วนเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียม ความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมฯ พบว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ปัญหาหรือ ข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในระหว่างการฝึกอบรม และปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ แต่ละด้านมากที่สุด โดยเด็กและเยาวชน ที่เห็นด้วยกับปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและ อบรมฯ จะมีอัตมโนทัศน์ด้านต่างๆ ในระดับสูง กล่าวได้ว่า หากเจ้าหน้าที่มีทัศนคติที่ดีต่อเด็ก และเยาวชน ให้การอบรมตักเตือนและดูแล ให้คำแนะนำ รวมถึงการที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ มุ่งเน้นการขัดเกลา ปรับเปลี่ยนแก้ไขทัศนคติ และค่านิยม ตลอดจนการเพิ่มพูนทักษะ การเรียนรู้ การพัฒนาบุคลิกภาพ การปฏิบัติตนให้อยู่ใน ระเบียบวินัย และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ความประพฤติให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม (Peter C. Katcoski and Lucille D. Krateoski อ้างถึงใน ทศนีย์ ลักษณะภินชัช และคณะ, 2549 , น. 25) ย่อมทำให้เด็กและ เยาวชนคิดว่าตนเองยังมีคุณค่าและได้รับโอกาส ในการปรับปรุงตัว ซึ่งจะให้อัตมโนทัศน์หรือ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองเพิ่มมากขึ้น

■ แนวทางการพัฒนาอัตมโนทัศน์ ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าอัตมโนทัศน์ ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมีความเกี่ยวข้องกับ ปัจจัยในหลายๆ ด้าน ทั้งปัจจัยด้าน ครอบครัวและสังคมก่อนที่เด็กและเยาวชน จะถูกจับกุมดำเนินคดี รวมถึงปัจจัยแวดล้อม ภายในสถานที่ที่ใช้ในการดูแลและแก้ไขฟื้นฟู เด็กและเยาวชน ดังนั้นจึงขอเสนอแนะแนวทาง ในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่ กระทำผิด ดังนี้

1. โรงเรียนควรปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อ การเรียนรู้และสร้างเสริมศักยภาพที่เหมาะสม
2. ศูนย์/สถานแรกรับฯ ควรคำนึงถึง กฎระเบียบและข้อบังคับที่เหมาะสมกับช่วงวัย ของเด็กและเยาวชนที่อยู่ภายในความควบคุมดูแล รวมถึงควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และให้เด็กและเยาวชนสามารถเลือกเรียนหรือ ทำได้ตามความสนใจและความถนัด
3. เจ้าหน้าที่ที่ดูแลเด็กและเยาวชนควรมี ความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กและเยาวชน
4. สื่อมวลชนควรนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ เป็นตัวอย่างที่ดี นำยกย่องชื่นชม พร้อมการ ดูแลและให้คำแนะนำในการรับสื่อจากพ่อแม่/ ผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด
5. ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ควรให้ความสำคัญ กับปัญหาหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นกับเด็กและ เยาวชนในระหว่างการฝึกอบรม โดยการให้ คำแนะนำเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยส่งเสริมอัตมโนทัศน์ทางบวกหรือ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองของเด็กและเยาวชน ซึ่งความรู้สึกที่ดีเหล่านี้จะช่วยให้เด็กและ เยาวชนมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง เหมาะสม และ สอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคมต่อไป

■ บรรณานุกรม

ทักษิณีย์ ลักขณาภิชนชัย และคณะ. “การติดตามและประเมินผลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน”. รายงานการศึกษาวิจัย กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม, 2549.

ธนวรรณ อัครคพาณิช. “การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534

สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาพัฒนาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2536.

วราวุธ หิรัญศิริ. “การเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของเยาวชนชายที่กระทำความผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและในโรงเรียนมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

Combs, Arther W. and Snygg, Donald. Individual behavior. New York : Herper, 1959.

Fitts, N.H. The Self Concept and Behavior : Overview and Supplement. Los Angeles :

Western Psychological Service, 1972.

